

Rasspecifik avelsstrategi

RAS

för

strävårig foxterrier

INNEHÅLL

GENERELLT OM RASEN	2
HISTORIK	2
RASENS POPULATION/AVELSSTRUKTUR	3
Nulägesbeskrivning.....	3
Registreringar och kullstorlek.....	3
Inavelsgrad.....	4
Avelsstruktur - barnbarn	5
Avelsdebut.....	5
Mål.....	6
Strategier	6
HÄLSA.....	6
Nulägesbeskrivning.....	6
Hälsoenkät	6
Sjukdomar att beakta i rasarbetet.....	7
Mål.....	7
Strategier	8
MENTALITET	8
Nulägesbeskrivning.....	8
Mål.....	8
Strategier	9
EXTERIÖR	9
Nulägesbeskrivning.....	9
Mål.....	9
Strategier	10
FÖRANKRING	10
REFERENSER.....	10
Bilagor.....	11
Bilaga1	11

GENERELLT OM RASEN

Strävhairig foxterrier är en energisk och livlig hund med god benstomme och kraft i litet format, aldrig klumpig eller grov. Rasen skall vara alert och rörlig med livligt uttryck, alltid på tårna och spänt intresserad vid minsta utmaning. Den skall vara vänlig, framåt och orädd.

HISTORIK

Rasens hemland är Storbritannien. Ursprungligen kallades alla terriers som användes vid rävjakt för foxterrier (fox=räv, terra=jord). Sträv- och släthairig foxterrier är egentligen två hårlagsvarianter av en och samma ras. Den strävhairiga varianten är äldst och härstammar från de strävhairiga jaktterrierna som fanns i gruvdistrikten i Dunham, Wales och Derbyshire. Dessa beskrevs på tidigt 1600-tal och avporträtterades av holländaren Hamilton redan år 1750.

På de stora jaktkennlarna i England, där det föddes upp foxterrier lades stor vikt vid att kombinera effektivitet med tilltalande exteriör hos hundarna. Den strävhairiga foxterriern som av många räknas som rasens stamfader var "Old Tip" född 1866 och avlad enbart på strävhairiga linjer. Andra menar att CH Cackler of Notts skulle vara det. Hur som helst, båda har haft betydelse för rasens utveckling. Hertiginnan av Newcastle, ägarinnan av Kennel Notts, lade ner stort avelsarbete för den strävhairiga foxterriern.

Rasen ställdes ut i egna klasser första gången i Darlington 1869. The Foxterrier Club bildades 1876. Samma år satte sig klubbens styrelse under ordförandeskap av major Harding Cox, att formulera rasbeskrivningen. Standarden var med mycket små undantag identisk med den standard som gällt fram till nu. När den första större utställningen för terrier arrangerades i England år 1886 i the Royal Aquarium, Westminster av ingen mindre är Charles Cruft, deltog 125 släthairiga foxterrier och endast 50 strävhairiga. Den första specialklubben för strävhairig foxterrier bildades i England år 1913.

Vid sekelskiftet började den strävhairiga foxterriern erövra världen och blev med tiden oerhört populär. Den till och med passerade den släthairiga i popularitet. Kulmen på registreringsantal nåddes 1924 då 7156 strävhairiga registrerades i den engelska kennelklubben (jämfört med 2573 släthairiga). En enorm siffra med tanke på att många valpar såldes oregistrerade.

Till Sverige kom rasen i slutet av 1800-talet och 1903 bildades Svenska Foxterrierklubben, som sedermera blev Sv. Terrierklubben. Redan 1901 ställdes de första strävhairn ut på den legendariska Göteborgsutställningen.

Under 40-talet såg man en försämring av kvalitetsnivån, temperament samt sjukdomar som medförde att rasen sjönk högst anmärkningsvärt i registrering. Sakta men säkert lyckades några legendariska uppfödare återfå den höga kvaliteten på rasen igen. Idag är standarden god och det arbetas seriöst och hängivet över hela världen på att behålla standarden på hög nivå.

Vår nuvarande Svenska Strävhairiga Foxterrierklubb bildades 1979.

RASENS POPULATION/AVELSSTRUKTUR

Nulägesbeskrivning

Registreringar och kullstorlek

Antalet registreringar har halverats under en 20-årsperiod. Under de senaste fem åren, 2013-2017 har det i medeltal registrerats 53 strävhairiga foxterrier per år i Sverige. Det innebär att rasen är mycket nära att räknas till en av de numerärt små terrierraserna, där Svenska Terrierklubben har satt under 50 registreringar i medel per år under de senaste fem åren.

Diagram 1. Antal registreringar per år 1998-2017.

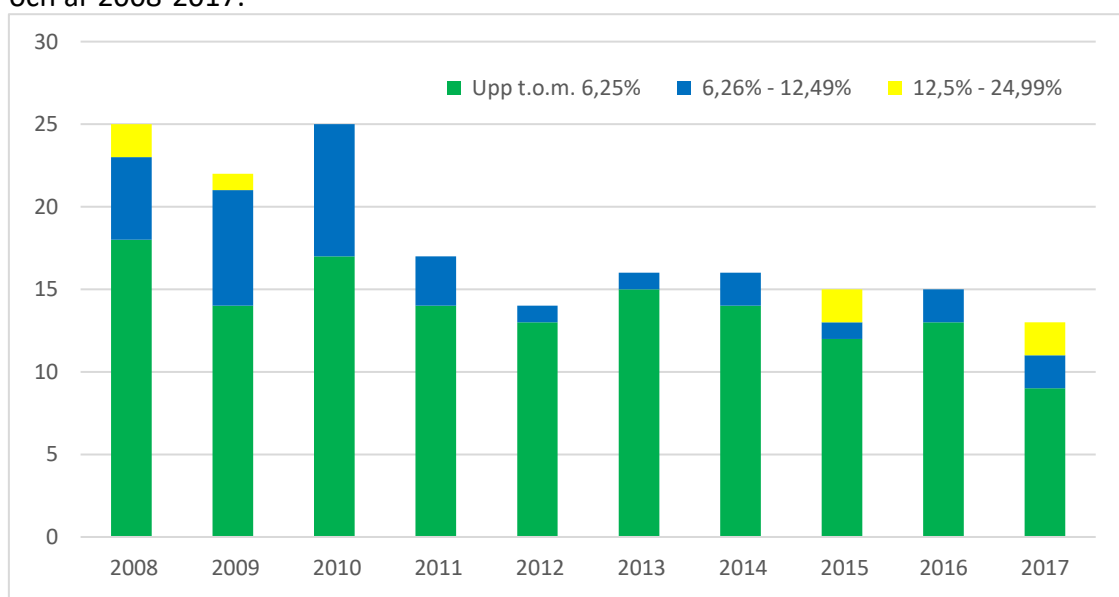
Tabell 1. Antal registreringar, kullar och importers samt kullstorlek 2008-2017.

	antal registreringar	antal kullar	genomsnittlig kullstorlek	antal importers
2008	89	25	4,0	1
2009	75	22	3,2	3
2010	78	25	3,2	2
2011	80	17	4,0	1
2012	64	14	4,4	1
2013	37	16	3,1	1
2014	65	16	2,9	1
2015	50	15	4,1	2
2016	65	15	3,5	4
2017	46	13	3,3	1

Inavelsgrad

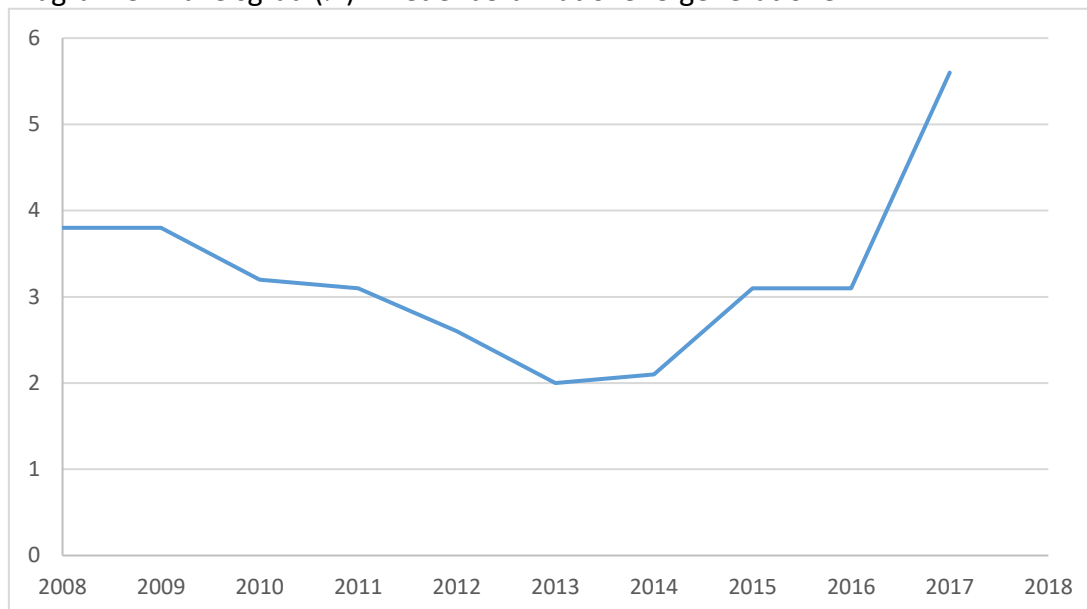
För att undvika inavel på sikt bör bland annat enskilda parningar ha låg inavelsgrad, lika många hanar som tikar bör gå i avel, inga avelsdjur bör få ett stort antal barnbarn. Det är bättre att om möjligt låta fler individer gå i avel, än att få individer får många avkommor.

Diagram 2. Inavelsgrad i procent, beräknad på 5 generationer, fördelad på antal kullar och år 2008-2017.

Klubben har som mål att inavelsökningen inte skall överstiga 2,5 % i medel. För åren 2011-2015 ligger den siffran på 2,0-5,6 %.

Diagram 3. Inavelsgrad (%) i medel beräknat över 5 generationer.

Trenden generellt i hundvärlden är att man försöker hålla så låg inavel som möjligt med det material som finns att tillgå inom och utom landet. Oroväckande är därför att siffran för strävhaarig foxterrier har ökat fyra år i rad (t.o.m. år 2017). Både år 2015 och 2017 har det fötts två kullar med inavelsgrad högre än 12,5 %, vilket är långt över det av SKK rekommenderade 6,25%.

Avelsstruktur - barnbarn

I tabell 1a kan man se hur många hundar som har ett stort antal barnbarn. För mer detaljerad lista se tabell 1b i bilaga 1.

Tabell 1a. Antal hundar som fått 60-120 barnbarn.

Antal svenskfödda barnbarn	Antal hundar
100-120	4
80-100	10
60-80	6

Avelsdebut

De flesta tikar får sin första kull när de är 2-3 år gamla. För hanarna varierar åldern för första kullen betydligt mer. Flera får sin första kull redan innan de är 1 år, och ett fåtal är över 7 år vid avelsdebuten. Sen avelsdebut har fördelen att man hinner utvärdera

föräldradjuren och andra nära släktingar bättre, vilket ökar chansen för kloka avelsbeslut.

Mål

Kortsiktigt mål är att minska inavelsökningen så att den i genomsnitt ligger under 2,5 %. Enstaka parningar bör inte ligga över den av SKK rekommenderade gränsen 6,25 %. Långsiktigt mål är att sträva efter så låg inavelsökning som möjligt.

Fördelningen mellan hanar och tikar i avel bör vara så jämn som möjligt.

Tikar måste vara minst 18 mån vid avelsdebut gärna äldre. Även hanar bör vara över 18 månader.

Strategier

Informera nya och gamla uppfödare om inavelns negativa effekter tex genom hemsida, tidning, uppfödarmöten och träffar.

Använda hemsida och tidning för att informera valpköpare om inavelns effekter och rasklubbens mål när det gäller inavelsgrad.

HÄLSA

Nulägesbeskrivning

Den strävvhåriga foxterriern anses generellt ha en relativt god hälsa och rasen ingår inte i något av SKKs hälsoprogram. Den strävvhåriga foxterriern når hög ålder och ligger under medeltariffen hos försäkringsbolagen.

Ingen förekomst av reproduktionsproblem finns rapporterad.

Hälsoenkät

En hälsoenkät har genomförts under 2015 och omfattar alla hundar födda 2005-2014. Under denna tidsperiod har det fötts 767 valpar. Samtliga ägare av rasen har haft möjlighet att delta via rasklubbens hemsida. Svaren har varit anonyma. Inkomna svar från hundägare har varit 101 st och från uppfödare 9 st.

Sjukdomar att beakta i rasarbetet

Hudproblem som allergi, seborré och demodex finns i rasen.

Rasen har haft några få fall av Legg-Calvé-Perthes sjukdom (förtvinad höftkula). Hälsa brukar debutera runt ett halvårs ålder. De flesta hundar med kliniska symptom kan leva ett normalt liv efter kirurgisk behandling. Det är oklart vad som orsakar Perthes, men sjukdomen anses ha en stark genetisk bakgrund¹.

Megaesophagus (matstrupeförstoring) har förekommit med några få fall. Detta debuterar mycket tidigt oftast innan försäljning. Megaesophagus har visat sig ha autosomal recessiv nedärvning hos strävhaarig foxterrier². Det finns ännu inget DNA-test för sjukdomen.

Enligt internationell litteratur är ögonsjukdomen primär linsluxation (PLL) välkänd i rasen. Under 2014 upptäcktes PLL hos en svensk avelshane som innan diagnos hann få 49 avkommor. Han har idag (juli 2018) 73 barnbarn. Ytterst få svenska strävhaariga foxterrier har känd ögonstatus. Det finns DNA-test för linsluxation hos strävhaarig foxterrier.

Van den Ende-Gupta-syndrom (VDEGS) är en skelettsjukdom som fått internationell uppmärksamhet under senare år. En finsk forskargrupp har tagit fram ett DNA-test för sjukdomen som i dagsläget bara finns hos strävhaarig foxterrier (och människa). Flera laboratorier utför idag testet. I en kontrollerad studie visade man att drygt 20 % av slumpvis utvalda strävhaariga foxterrier var anlagsbärare.³

Mål

Att fortsatt verka för att rasen även i framtiden förblir frisk och sund.

Att under de närmsta fem åren DNA-testa minst hälften av de aktiva svenska avelshundarna för linsluxation och van den Ende-Gupta-syndrom. Detta skulle ge en uppfattning om sjukdomarnas utbredning i Sverige. Med facit i hand kan man sedan utvärdera och utfärda nya avelsrekommendationer med den nya kunskap man har. Idag famlar man i ovisshet och eftersom det handlar om recessiva sjukdomar, kan de få stor spridning innan problemet uppmärksammas i den svenska populationen.

¹ www.petwave.com/Dogs/Dog-Health-Center/Bone-Joint-Muscle-Disorders/Legg-Perthes-Disease/Overview.aspx

² Todd R. Tams, Handbook of Small Animal Gastroenterology, 2003, sid 120.

³ Hytönen MK, Arumilli M, Lappalainen AK, Owczarek-Lipska M, Jagannathan V, Hundi S, et al. (2016) Molecular Characterization of Three Canine Models of Human Rare Bone Diseases: Caffey, van den Ende-Gupta, and Raine Syndromes. PLoS Genet 12(5): e1006037. <https://doi.org/10.1371/journal.pgen.1006037>

Strategier

Regelbundet erbjuda hälsoenkäter via rasklubbens hemsida till samtliga ägare av strävhaarig foxterrier.

Informera uppfödare och andra om PLL och VDEGS. Uppmana till DNA-test av avelsdjur och förklara nyttan av dessa. Om man väntar med DNA-testerna tills man får flera sjuka hundar ökar risken att man fått ett mycket stort antal carriers i rasen. Eftersom carriers endast kan paras med hundar som är clear, försvåras då avelsarbetet betydligt.

Informera på hemsidan och i tidningen om hur DNA-prov för PLL och VDEGS går till och vart man vänder sig. Observera att provtagningen måste utföras av veterinär för att svaret ska vara giltigt officiellt.

MENTALITET

Den strävhaariga foxterriern är en livlig och alert hund med mycket livsglädje. Den är smart, påhittig och lättlärd. En konsekvent uppfostran och ett aktivt hundliv ger en god grund för en positiv och trevlig hund.

Nulägesbeskrivning

Uppfattningen inom rasklubben är att rasen har god och rastypisk mentalitet.

I dagsläget (juli 2018) har endast 3 st strävhaariga foxterrier födda 2017 eller tidigare genomgått BPH. Av hundar födda 2008-2017 har endast 2 av 633 hundar beskrivits. Under samma tid har 2 hundar känd mental status genom MH.

Mål

Att bevara den goda och rastypiska mentalitet som finns i rasen idag.

Genom att få ägare att utföra BPH-beskrivning på sina hundar, kan man på lång sikt skapa ett verktyg att använda i avel, där man i ett relativt tidigt skede kan se förändringar i mentaliteten.

Att få minst 10 strävhaariga foxterrier BPH-beskrivna varje år de närmaste fem åren.

Strategier

Att informera uppfödare och hundägare om BPH.

Att uppmuntra till BPH-deltagande genom rasklubbsträff i samband med BPH, kennelträffar med BPH osv.

EXTERIÖR

Hundens byggnad skall ha perfekt balans, särskilt när det gäller proportionerna mellan skalle/nosparti samt mellan mankhöjd/kroppslängd från skulderbladsled till sittbensknöl, som i båda fallen sinsemellan bör vara nästan identiska. Likt en kortryggad jakthäst täcker den stående mycket mark. Ögonen skall vara mörka, små och runda, öronen skall vara V-formade med tipparna prydligt övervikta. Svansen skall vara högt ansatt och bäras upprätt, vara kraftig och av god längd.

Pälsen skall vara mycket sträv med klara färger. Mankhöjdens ideal är 39 cm för hanhund och något lägre för tik.

Nulägesbeskrivning

Rasen är exteriört väl anpassad till rasstandarden och det har inte framkommit några grava avvikelser. Man ser en tendens på ökning av mankhöjden på både hanar och tikar.

Mål

Att bevara rasens fina exteriöra egenskaper.

För att behålla en god exteriör är det önskvärt att så många hundar som möjligt ställs ut någon gång för att få hunden bedömd.

Att förhindra en fortsatt ökning av storleken, och på sikt arbeta för att rasen ska behålla sin ideala storlek enligt standarden.

Strategier

Att inte använda avelsdjur med exteriöra svagheter.

Uppmuntra den vanlige hundägaren att ställa ut genom att arrangera ringträning, pälsvårdsträffar m.m.

Att sprida kunskap om den ideala storleken för strävvhårig foxterrier, och vikten av att inte prioritera stora hundar framför mindre.

FÖRANKRING

Detta dokument har skickats ut till 22 uppfödare med kennelnamn, som ombetts inkomma med synpunkter.

REFERENSER

1. [www.petwave.com/Dogs/Dog-Health-Center/ Bone-Joint-Muscle-Disorders/Legg-Perthes-Disease/Overview.aspx](http://www.petwave.com/Dogs/Dog-Health-Center/Bone-Joint-Muscle-Disorders/Legg-Perthes-Disease/Overview.aspx)
2. Todd R. Tams, Handbook of Small Animal Gastroenterology, 2003, sid 120.
3. Hytönen MK, Arumilli M, Lappalainen AK, Owczarek-Lipska M, Jagannathan V, Hundi S, et al. (2016) Molecular Characterization of Three Canine Models of Human Rare Bone Diseases: Caffey, van den Ende-Gupta, and Raine Syndromes. PLoS Genet 12(5): e1006037.
<https://doi.org/10.1371/journal.pgen.1006037>
4. SKKs Avelsdata
5. SKKs Hunddata

Bilagor

Bilaga1

Tabell 1b. De hundar med flest antal barnbarn juli 2018

	Hundnamn	Föd.år	Sv.födda avk.	Sv. barnbarn
S39552/96	FOXTAN'S ROGER WHITE	1996	65	129
KCAA01049201	FAIRWYRE COMMANDER AT GRAMBRAE	1999	14	128
S54662/2003	FOXTAN'S SIMPLY MAGIC	2003	59	110
S32009/95	CRISPY FAIR CATCH	1995	16	107
S19420/98	DARTLINE TIMELESS	1998	10	94
S12136/2001	FOXTAN'S SPICY MODEL	2000	8	93
N39898/92	MARSTENS BOOMERANG	1992	13	91
S37785/93	HEROINES HOT STUFF	1993	10	88
KCAD03507101	FAIRWYRE ADVENTURER AT ALKINRA	2003	10	85
S50041/96	CRISPY CHECKMATE	1996	14	83
S54664/2003	FOXTAN'S LOV ME TOO	2003	6	83
S57714/2001	CRISPY WILD CARD	2001	39	81
S19607/92	LOULINE HOT'N PICKLED	1991	22	80
S31607/93	CRISPY PICKLES	1993	7	80
S31239/2007	JUPITER	2007	49	73
DK00523/95	GALSUL FOX OF ROTELLA	1993	21	71
N05553/96	BURRENDALE ESCORT OF PURSTON	1991	19	66
S63541/93	LOGICA SIDEKICK	1993	49	65
S23086/98	CRISPY EYECATCHER	1998	17	62
KCSB1142CJ	SONORRA SUPER TROOPER	1998	7	60